

дашњост, побуђује интересовање, јер је оно одраз како економског стања тако и друштвеног положаја појединаца или група.

Тема социјалисти и етнологија је представљена рефератима Миодрага Алексића („Актуелне теме Светозара Марковића о удруживању сељака — произвођача на принципу самопомоћи и вађеви-

на“), и Нине Сеферовић („Димитрије Туцовић као етнолог“).

Седма тема је била Округли сто под називом Југословенска култура.

Објављивањем реферата и саопштења са овог научног скупа добиће се један значајан прилог за етнологију Југославије.

Драгана Радојичић

НАРОДНА И ВОЈНОПОЗАДИНСКА ВЛАСТ НИКШИЋКОГ СРЕЗА У НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОМ РАТУ.

Округли сто, Никшић 28. и 29. маја 1984.

Центар за Марксистичко образовање „Никола Ковачевић“ у Никшићу, настављајући своју веома успјешну програмску активност и на прикупљању и обради грађе из револуционарног покрета и социјалистичке револуције у никшићком крају, организовао је округли сто, који је одржан 28. и 29. маја 1984, године Никшићу на тему **НАРОДНА И ВОЈНОПОЗАДИНСКА ВЛАСТ НИКШИЋКОГ СРЕЗА У НОР-У**. Никшић је у народноослободилачком рату без сумње представљао један од најзначајнијих центара економског, политичког и културног живота Црне Горе, имајући видну улогу у свим етапама развитка револуционарног радничког покрета — и то не само у никшићком подручју већ и шире.

Циљ и претходних и овог скупа био је да допринесу обради значајних револуционарних збивања, као и да се отргну од заборава они догађаји који су били карактеристични и у ондашњој ситуацији значајни за никшићки крај и шире.

До сада је никшићки Центар за марксистичко образовање издао пет књига у едицији „Револуционарни покрет“, и то: Бранко Булајић: „Рад партијске организације у Грахову између два рата 1920 — 1941. године“; Милија Станишић, „Токови револуције у Црној Гори“ (13-јулска награда за 1981. годину); зборник радова „Из

револуционарног покрета никшићког краја“; зборник радова „Никшићки срез у НОР-у“ и зборник радова „Никшић у предрадном револуционарном покрету и НОР-у“.

Као што се види, три књиге су настале као плод рада научних скупова који су током посљедњих неколико година организовали у Никшићу. Стога као резултат недавно одржаног научног скупа треба очекивати и шесту књигу Центра у овој едицији.

Са историографског становишта ова тема није довољно обрађена, па су скупу присуствовали они аутори који су и могли највише да кажу о томе како је текао процес оснивања народне власти у овом крају, којим се све питањима бавила та власт, ко су били њени носиоци у појединим општинама среза никшићког, какво је њено мјесто у развоју народне власти у Црној Гори и колико су искустава са овог подручја коришћена у пракси других народноослободилачких одбора на ширем подручју Црне Горе. На ову тему поднесено је преко 30 реферата и саопштења, а број дискутаната био је много већи, што говори да су реферати обрађивали различите теме, теме о којима су се неричетко чула и различита мишљења.

У склопу појединих тема обрађени су и неки облици дјелатности народноослободилачких одбо-

ра, као: њихова судска функција, рад на организацији живота у позадини, регулисање тржишта и робне размјене, политички рад са народом и друга питања.

У саопштењима и дискусији је интерпретиран и совјетски фактор у изградњи револуционарне власти на овом подручју. Он је био много јаче изражен на овом него на другим подручјима Црне Горе, па остаје да се потпуније истраже разлози за такво стање.

Исто тако, нека подручја бившег среза никшићког нијесу била заступљена одговарајућим саопштењима, што умањује утисак о укупности и значају процеса који се одвијао на овом подручју у току рата.

Уз све ово, издавач би припремајући овај материјал за штампу морао прикупити и она саопштења која су била најављена и теме које су остале недорађене, да би и ова тематика била цјеловито обрађена, као што је то случај са досадашњим издањима Центра. С обзиром на значајније учешће истакнутих активиста револуционарног покрета са овог подручја у освјетљавању револуционарних токова у никшићком крају, било би потребно да се портретишу ликови одборника,

њихове комуникације с народом, односи с војском и друго.

Питање народне власти у никшићком срезу није (и не може бити) посматрано као локално питање, већ као врло значајно у склопу Црне Горе и територије цијеле земље.

У свом теоријском концепту о револуцији Лењин је сматрао да је најглавније питање сваке револуције питање државне власти, које одређује све у њеном развоју — у њеној спољној и унутрашњој политици. Ослободилачка и револуционарна борба у Југославији није одступила од овог основног концепта. Напротив, она је рјешавала низ питања са којима су се суочавали револуционарни токови.

С обзиром на већ уходану праксу Центра за марксистичко образовање „Никола Ковачевић“ и његову велику улогу, поред осталог, у изучавању револуционарних токова у никшићком крају у току ослободилачког рата и социјалистичке револуције, може се рећи да ће и резултати овог Округлог стола бити заокружени када и овај зборник радова буде штампан.

Радојица Лубурић